Activiteitenplan bij ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet voor sportpark Kastanjebos te Otterlo

BügelHajema

Plek voor ideeën

Activiteitenplan bij ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet voor sportpark Kastanjebos te Otterlo

Inhoud

Activiteitenplan en bijlagen

2 juli 2013
Projectnummer 080.00.07.00.00

Ideeën voor een plek

BügelHajema Adviseurs bv, Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu BNSP

Inleiding

De gemeente Ede heeft in overleg met de sportvereniging S.V. Otterlo het plan opgevat om aan de Hoenderloseweg ten noorden van het dorp Otterlo een nieuw sportcomplex te realiseren. Het krijgt de naam sportpark Kastanjebos. In het kader van de Flora- en faunawet is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14). In deze rapportages is geconcludeerd dat het plangebied als marginaal agrarisch foerageergebied voor das fungeert, maar dat daarvoor naast de toekomstige sportvelden bijburchten van das aanwezig zijn. Door de realisatie van het sportpark Kastanjebos zal een deel van het foerageergebied verdwijnen. De burchtlocaties zijn in de plannen ontzien, evenals vleermuisbomen en andere natuurfuncties. Das staat in tabel 3 van de AMvB en voor het verstoren van een vaste verblijfplaats door het deels in beslag nemen van het bijbehorende foerageergebied, is het noodzakelijk om een ontheffing ex artikel 75 Flora- en faunawet aan te vragen.

De in het rapport gebruikte nummering van hoofdstukken en paragrafen is overeenkomstig het Format Activiteitenplan van de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken. Het format is op de website van het DR-Loket te vinden (zie bijlage 2, Bijlagenformulier).

A Projectgegevens

Locatie (A5)

Het plangebied ligt ten noorden van de kern Otterlo in de gemeente Ede (provincie Gelderland), ingesloten tussen het verblijfsrecreatieterrein De Lindehof, het bosgebied De Hoge Veluwe en het agrarisch bedrijf en verblijfsrecreatiebedrijf Van Omme aan de Houtkampweg. In onderstaande figuur is de locatie van het plangebied weergegeven.

Adres:	Hoenderloseweg (tussen 4 en 6)
Postcode:	6731 AH
Gemeente:	Otterlo
Provincie:	Gelderland
RD-coördinaat:	181960-457450 (centrum sportpark, zie bijgevoegd inpassingsplan, bijlage 3)
Kadastraal:	1245 (sportvelden), 1234, 1235 (parkeerplaats), 488, 465, 1177 (huiskavels Van Omme), 1139 (Hoenderloseweg), 499 (wegberm), 637, 1202, 1203 en 1204 (dassenmaatregelen en rasters)

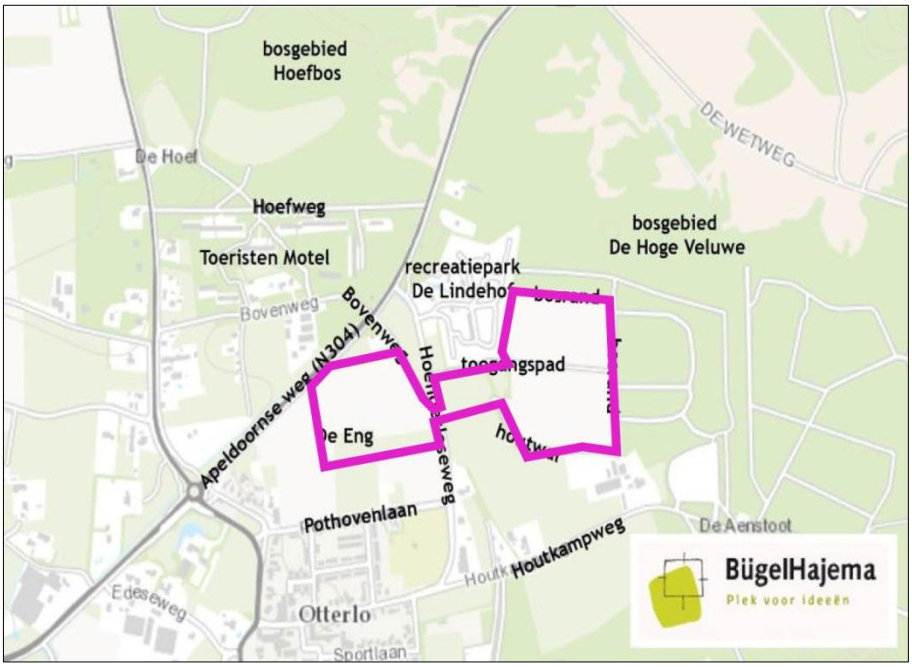

Figuur 1. Topografisch overzicht van plangebied en omgeving

A2 Omschrijving doel

In het plangebied wordt een sportpark aangelegd, bestaande uit drie voetbalvelden (één kunstgrasveld en twee natuurgrasvelden), er wordt een clubhuis met kantine en kleedkamers, een parkeerplaats, een fietsenstalling en een pannaveld aangelegd, met een daarbij behorende infrastructuur en groenvoorzieningen. Het kunstgrasveld en één natuurgrasveld (trainingsveld) worden verlicht. Rond het sportpark komen een begroeide wal en een natuurzone.

De Eng aan de overkant van de Hoenderloseweg wordt voor de das ontsloten met een faunatunnel en ruigtestroken.
Werkzaamheden in het plangebied worden uitgevoerd met bij grondverzet en bouwwerkzaamheden gebruikelijk materieel (zie Werkplanning, bijlage 7).

Figuur 2 Ontwerp sportpark Kastanjebos te Otterlo met faunavoorzieningen

A5.5 Ingetekende topografische kaart

Zie onder A.

B Manier van werken

Werkzaamheden in het plangebied worden uitgevoerd met bij grondverzet en bouwwerkzaamheden gebruikelijk materieel. De werkzaamheden zullen buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd of ruim voor aanvang hiervan worden opgestart en dan binnen de beoogde afschermende wal plaatsvinden (zie Inzet materieel in de tijd, bijlage 7).

C Onderzoek en alternatieven

C1 Onderzoek aan- of afwezigheid (actueel verspreidingsonderzoek en veldonderzoek naar het voorkomen van soorten)

Das

Het plangebied voor het sportpark Kastanjebos bestaat uit 6,2 ha agrarisch gebied dat de laatste jaren telkens half als grasland en half als maïsland wordt gebruikt. Incidenteel werd door das in het grasland gefoerageerd op insectenlarven (emelten, engerlingen) en regenwormen en in het seizoen op maïs. Het is de bedoeling van de huidige pachter om het teeltplan te veranderen in 6,2 ha grasland. Aan de zuidwestkant van dit deel van het plangebied ligt 5,4 ha grasland van de huiskavel van het agrarisch bedrijf Van Omme waarop vooral rundvee wordt geweid. Ten zuiden daarvan (en ten zuiden van de Houtkampweg) ligt een akkerperceel van 4,7 ha waarop in sommige jaren maïs wordt verbouwd. In de nabijheid zijn nog een agrarisch perceel van 2,5 ha (tussen Zandigsweg en Onderlangs) en de agrarische percelen op de Eng van in totaal 10,4 ha te vinden.

Iets ten noorden van het plandeelgebied voor het sportpark liggen twee bijburchten van een dassengroep met de hoofdburcht ten noorden daarvan. Direct in de westrand van dit plandeelgebied ligt een in voor- en najaar incidenteel belopen bijburcht en in de zuidrand langs het Eeskoterpad ligt een vluchtpijp. Deze horen mogelijk bij een andere dassengroep met de hoofdburcht ten zuiden van de Houtkampweg. Voor zover valt na te gaan, hebben deze dassengroepen samen alleen maar 18,7 ha percelen als agrarisch foerageergebied die echter slechts incidenteel worden gebruikt.
Geen van deze dassen lijkt sinds 2005 ooit de Hoenderloseweg over te zijn gestoken naar het agrarisch gebied van de Eng. Van de Hoenderloseweg zijn alleen verkeersslachtoffers uit de jaren voor 2005 bekend.
De maïs op de Eng is in 2012 uitsluitend gebruikt door een solitaire das die van over de Apeldoornse Weg (N302) komt. Deze das lijkt deel uit te maken van een derde dassengroep uit het Hoefbos (zie Dassenrapport, bijlage 14).

Boommarter

Sporen van boommarter zijn aangetroffen in de bosrand ten oosten en ten noorden en in de houtwal langs het Eeskoterpad ten zuiden en ten westen van het beoogde sportpark Kastanjebos. Van verblijfplaatsen is echter geen sprake (7, 8, 9).

Franjestaart

De vleermuissoort franjestaart is in 2012 incidenteel vliegend aangetroffen langs het Eeskoterpad en langs de bosrand rond het plangebied. De soort is in 2010 en 2011 met een kolonie gevonden in voormalige spechtenholen in twee bomen rond het plangebied. In 2012 was in de ene boomholte een nest van

spreeuw en in de andere boomholte een nest van boomklever aanwezig (7, 9, bijlage 13).

Franjestaart

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis

De soort gewone dwergvleermuis is bij alle onderzoeken foeragerend aangetroffen rond het plangebied. Omdat het een gebouwbewonende soort is, zijn verblijfplaatsen in het plangebied uitgesloten (7, 8, 9, bijlage 13).

Gewone grootoorvleermuis

De soort gewone grootoorvleermuis is een enkele keer aangetroffen rond het plangebied. Voor verblijfplaatsen is geen aanwijzing (7, 8, 9, bijlage 13).

Gewone grootoorvleermuis

Rosse vleermuis in vogelkast

Laatvlieger

De soort laatvlieger is vooral buiten het plangebied gehoord. Als gebouwbewoner heeft hij geen verblijf in of binnen de invloedsfeer van het plangebied (7, 8, 9, bijlage 13).

Rosse vleermuis

De soort rosse vleermuis is uitsluitend hoog overvliegend vastgesteld (7, 8, 9, bijlage 13).

Ruige dwergvleermuis
De trekkende soort ruige dwergvleermuis is een enkele keer in het migratieseizoen gehoord (7, 8, 9, bijlage 13).

Wild zwijn
De zuidrand van het plangebied wordt incidenteel als trekroute gebruikt door een koppel wild zwijn. Het plangebied is voor wild afgerasterd. Van gewasschade en dus foerageergebied zijn geen recente meldingen bekend uit het plangebied (7, 8, 9, 10).

C2 Onderzoek eventuele vrijstellingen en/of gebruik gedragscodes

Voor de aanleg van een sportpark, natuurzone en faunatunnel ten behoeve van das is geen vrijstelling of bruikbare gedragscode.
Voor de overige soorten: boommarter, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en wild zwijn, worden geen schadelijke effecten voorzien. Op wild zwijn na, zijn het streng beschermde soorten waarvoor een gedragscode alleen ook geen soelaas zou bieden.

C3 Bepaal aantasting functionaliteit vaste voortplantings- of verblijfplaats

Das
De bijburcht of bijburchten waarvan een deel van het incidentele foerageergebied verloren gaat, zijn slechts tijdelijk en periodiek in gebruik. Door de inrichting van het plangebied zullen alle bijburchten ook in de toekomst gebruikt kunnen worden. Het ontwerp voor de sportvelden is zo vormgegeven dat de verblijfslocatie van das en vleermuis zijn ontzien volgens verstoringsnormen van en uit onder meer: de soortenstandaard Das, de website van Das en Boom, de gedragscode Bosbeheer en de website van het Ministerie van Economische Zaken (Nuttige informatie das). Daarnaast is het ontwerp afgestemd op niet meer dan 40 dB geluid (zie Geluidsonderzoek, bijlage 8) en 0,4 lux strooilicht (zie Lichtonderzoek, bijlage 10) op deze locaties (zie Inpassingsplan, bijlage 3). Door de gronddekking van een dassenburcht kan bovendien een aftrek van 25 dB worden toegepast op het geluid aan de oppervlakte. Tot slot is het sportpark slechts vijf avonden in de week en op zaterdag in gebruik en is er in de maanden juni, juli en augustus volledige rust.
Tijdens de bouwfase vinden werkzaamheden alleen overdag plaats en is de toestand van het plangebied niet wezenlijk anders dan de kale akker tijdens het voorgaande agrarische gebruik.

Boommarter

De rand van het plangebied is zodanig afgeschermd voor menselijke aanwezigheid, licht en geluid dat daarmee incidenteel gebruik als leef- en foerageergebied van boommarter in stand blijft (zie Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 8 en 9).

Franjestaart

De twee bomen met verblijfplaatsen zijn zorgvuldig ingepast, waarmee het voortgezet gebruik zeker is gesteld. De afscherming voor licht en geluid van de omgeving van het plangebied tot minder dan 40 dB en 0,4 lux moet voldoende zijn om het foerageergebied en de vliegroute in stand te houden (zie Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 8 en 9). Daarbij hebben vleermuizen een gehoordrempel van 40 tot 70 dB voor frequenties beneden respectievelijk 8 en 5 kHz, waarmee menselijke geluiden en verkeersgeluiden voor hen vrijwel onhoorbaar zijn (4).

Gewone dwergvleermuis

De soort gewone dwergvleermuis foerageert ook in de bebouwde omgeving en zal zich waarschijnlijk tot in het sportpark, maar zeker in de omringende natuurzone begeven. Daarmee is het foerageergebied in de nieuwe situatie met het sportpark Kastanjebos beter dan in de huidige.

Gewone grootoorvleermuis

De afscherming voor licht en geluid van de omgeving van het plangebied tot minder dan 40 dB en 0,4 lux moet voldoende zijn om het foerageergebied en de vliegroute in stand te houden (zie: Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 8 en 9). Ook voor deze soort geldt dat hij een gehoordrempel van 40 dB voor frequenties beneden 8 kHz heeft, waarmee menselijke geluiden en verkeersgeluiden voor de soort vrijwel onhoorbaar zijn (4).

Laatvlieger

De soort laatvlieger zal geen gevolgen ondervinden van de ontwikkelingen in het plangebied. Niet uitgesloten is dat het kleinschaliger gebied van de natuurzone en zelfs het sportpark Kastanjebos zelf een uitbreiding van het foerageergebied zullen betekenen.

Rosse vleermuis

De soort zal geen gevolgen ondervinden van de ontwikkelingen in het plangebied.

Ruige dwergvleermuis

De soort ruige dwergvleermuis foerageert ook in de bebouwde omgeving en zal zich waarschijnlijk tot in sportpark Kastanjebos, maar zeker in de omringende natuurzone begeven. Daarmee is het foerageergebied in de nieuwe situatie met het sportpark Kastanjebos beter dan in de huidige, ook voor zeer incidenteel gebruik in het migratieseizoen.

Wild zwijn

De zuidrand van het plangebied wordt met de begraasde natuurzone als trekroute beschikbaar voor wild zwijn. Wild zwijn zal in de natuurzone niet worden geweerd, zoals dat in de huidige situatie wel het geval is (zie: Inpassingsplan, bijlage 3).

C4 Bepaal effect op gunstige staat van instandhouding

Das

De nabijgelegen hoofdburchten zullen na de realisatie van het sportpark Kastanjebos nog steeds even goed kunnen worden gebruikt, want die liggen ruim buiten de invloedssfeer. De bijburchten en vluchtpijpen rond het plangebied zullen in beginsel net als voorheen kunnen worden gebruikt. Het is wel de vraag of de dynamische dassenpopulaties met een gebleken wisselend gebiedsgebruik dat ook zullen blijven doen. In elk geval vormt de vestiging van het sportpark Kastanjebos geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding van genoemde soort (zie Dassenrapport, bijlage 14).

Boommarter

Gezien de afschermende maatregelen rond het sportpark Kastanjebos kan het enkele individu boommarter zijn incidentele activiteiten in de bosrand en langs het Eeskoterpad voortzetten. Er zijn geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort (zie Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 8 en 9).

Franjestaart

Door de zorgvuldige inpassing van de verblijfplaatsen in de vorm van bomen met spechtenholen en de afschermende maatregelen rond het sportpark Kastanjebos, zijn er geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort (zie: Inpassingsplan, Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 3, 8 en 9).

Gewone dwergvleermuis

Met de afschermende maatregelen rond het sportpark Kastanjebos, zijn er geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Gewone grootoorvleermuis

Door het incidentele gebruik van het plangebied en met de afschermende maatregelen rond het sportpark Kastanjebos, zijn er geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort (zie: Geluidsonderzoek en Memo geluid, bijlagen 8 en 9).

Laatvlieger

Met de afschermende maatregelen rond het sportpark Kastanjebos, zijn er geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Rosse vleermuis

De soort heeft geen binding met het plangebied, dus zijn er geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Ruige dwergvleermuis

Het goede voortbestaan van de soort ruige dwergvleermuis is op geen enkele manier afhankelijk van de aanleg van sportpark Kastanjebos.

Wild zwijn

De strook van de 30 m brede natuurzone is een aanvulling op het bestaande leefgebied van de soort. Er is daarmee geen gevolg voor de gunstige staat van instandhouding door de aanleg van sportpark Kastanjebos (zie: Inpassingsplan, bijlage 3).

C5 Onderzoek en onderbouw maatregelen om schadelijke effecten te voorkomen

Das

Het verloren gaan van 6,2 ha agrarisch gebied door de aanleg van sportpark Kastanjebos lijkt nauwelijks van invloed te zijn op de foerageercapaciteit van de naburige dassengroepen en daarmee op het goede voortbestaan van de soort. Ze hebben weinig agrarisch gebied tot hun beschikking, maar kunnen in het bos- en natuurgebied De Hoge Veluwe ruimschoots in hun bestaan voorzien. Dat gebied omvat graslandjes voor het grootwild en met de hoge wildstand worden onder meer ook mestkeversoorten bevorderd. Het plangebied voor het sportpark Kastanjebos is echter wel foerageergebied. Daarom leggen verschillende dassen een bijburcht of vluchtpijp aan rond het plangebied.
Ondanks de ondergeschikte functie wil de gemeente zorgvuldig omgaan met ook deze soort bij de aanleg van het sportpark Kastanjebos. Onder meer daartoe is rond het sportpark een begroeide wal gedacht, die behalve een tribunefunctie, vooral bedoeld is als afscherming voor de omringende natuurwaarden. Op de wal komt een hek of wand om onder meer das van de sportvelden te weren. Langs de noord-, oost- en zuidkant is het een wand, zodat geluiden van het sportveld minder ver doordringen in het omringende bos (zie: Memo geluid bij geluidonderzoek, bijlage 9).

Rond de wal komt een zone die geheel als natuurgebied wordt ingericht. Daarbij zijn de kenmerken een licht geaccidenteerd terrein, met inlands vruchtdragend plantsoen en een berijdbare grasstrook die door jongvee wordt kort gehouden. Daarmee ontstaat voor das een alternatief en hoogwaardiger foerageergebied, dat een groter deel van het jaar mogelijkheden biedt dan de huidige 6,2 ha agrarisch gebied (zie: Inpassingsplan, bijlage 3).

Daarnaast wordt een klein deel van het grasland van de huiskavel van het agrarisch bedrijf Van Omme omgezet in parkeerplaats en een gebied waarin besdragende soorten en fruitbomen te vinden zijn. Hierbij wordt een halfverharding toegepast, waardoor gras in sterke mate aanwezig zal blijven. Als scheiding tussen de parkeervakken worden besdragende struiken en notenbomen geplant. Het gebied met daarin de vruchtdragende soorten biedt tevens een afscherming van de vleermuisboom, waarbij zowel de grasondergroei als de vruchten bijdragen aan het voedselaanbod voor das (zie: Inpassingsplan, bijlage 3).

Vogelperspectief van de Eng (met op de achtergrond Otterlo) en de beoogde parkeerplaats van sportpark Kastanjebos (midden links) waarop de beoogde ruigtestroken voor das zijn ingetekend

Verder wordt de 10,4 ha agrarisch gebied van de Eng voor de dassen rond het sportpark Kastanjebos ontsloten door een faunatunnel onder de Hoenderloseweg met geleidende rasters langs de weg (zie: Ontwerp dassentunnel, bijlage 4), opgaande beplanting rond de geaccidenteerde tunnelingang en tunneluitgang en ruigtestroken op de Eng (zie: Ontwerp Eng, bijlage 5). Gezien de wisselende omvang van de voor das geschikte teelten en het individuele gebruik van de Eng door een andere das lijkt dit medegebruik goed mogelijk. Hiertoe worden percelen door de gemeente verworven en onder het vastleggen van voor das relevante beheerafspraken weer verkocht, verhuurd of verpacht.

Voorbeeld van een beoogde ruigtestrook

Voor de overige soorten: boommarter, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en wild zwijn, worden gezien de zorgvuldige inpassing en inrichting geen schadelijke effecten voorzien. Voor de soorten laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis is het gebruik van het plangebied te incidenteel om gevolgen te hebben.

C6.1 Onderzoek en onderbouw alternatieven (locatie, inrichting, uitvoering)

Een locatiestudie voor het collegebesluit van burgemeester en wethouders is begin 2011 opgesteld. Voor het raadsbesluit over het bestemmingsplan sportpark Kastanjebos is een planMER opgesteld dat de gekozen locatie motiveert (zie planMER, bijlage 12).
Zie voor deelaspecten van de locatiekeuze ook C7 (en D3) over het wettelijk belang.

Voor de inrichting van het plangebied zijn veel varianten overwogen. Uiteindelijk is alleen verder gewerkt binnen de grenzen 30 m buiten de bosrand van het Natura 2000-gebied, Ecologische Hoofdstructuur, recreatieterrein en stiltegebied en 50 m buiten verblijfplaatsen van das en franjestaart. Type en ligging van de sportvelden zijn niet sterk van invloed op de natuurwaarden buiten de afschermende wal. De voorkeurspositie van het clubhuis voor de sportvereniging beïnvloedt wel de mogelijkheid extra ruimte buiten de wal vrij te laten (zie: Inpassingsplan, bijlage 3).

Het ontwerp voor het sportpark Kastanjebos is getoetst op de geluidsbelasting (zie geluidsonderzoek, bijlage 8) en lichtbelasting (zie lichtonderzoek en toelichting, bijlage 10 en 11) voor natuurwaarden. Naar aanleiding daarvan is het wildkerend hekwerk op kritische plaatsen vervangen door een wand en is een aangepaste geluidsinstallatie voorgeschreven in het bestemmingsplan (zie: Memo geluid, bijlage 9).

C6.2 Wat is de einddatum van het project?

Het sportpark Kastanjebos moet per september 2015 bespeelbaar zijn. De werkzaamheden zijn gepland tot de bouwvakvakantie in dat jaar (zie Werkplanning, bijlage 6). Afgezien van door- en opgroei zal de aangelegde natuur dan al maanden gereed zijn.

C7 (en D3) Wettelijk belang

De analyse van het doel en belang van het project sportpark Kastanjebos bestaat uit drie delen:

1. Wat is het probleem of de specifieke situatie die het hoofd moet worden geboden?
2. Zijn er andere oplossingen voor het probleem?
3. Lossen deze andere oplossingen het probleem op waarvoor de ontheffing is aangevraagd?

Hierna wordt de analyse aan de hand van de genoemde delen uitgewerkt.

Probleem

Het probleem dat het hoofd moet worden geboden, bestaat uit drie componenten die onderling nauw met elkaar samenhangen.

Ten eerste moeten de huidige sportvelden worden verplaatst om de noodzakelijke woningbouw in Otterlo te realiseren. Zonder woningbouw is de leefbaarheid van het dorp Otterlo in het geding. Uit de woonvisie van de gemeente Ede blijkt dat er behoefte is om jaarlijks 20 woningen te bouwen in Otterlo. De enige plaats waar dat op korte termijn kan gebeuren, is op de huidige sportvelden. Door de sportvelden te verplaatsen kunnen er op de achterblijvende velden 70 woningen worden gebouwd. In Otterlo worden op één andere woningbouwlocatie 30 woningen ontwikkeld. Deze twee projecten kunnen samen de komende jaren in de woningbehoefte van Otterlo voorzien.

Ten tweede is de huidige sportvoorziening niet toegesneden op de omvang van het dorp Otterlo. De VNG heeft normen voor de grootte van sportvelden in relatie tot inwonersaantallen. Voor het dorp Otterlo is de norm voor een sportpark drie velden van minimaal 64 m bij 100 m (exclusief uitloop). Op dit moment heeft de voetbalvereniging slechts twee voetbalvelden waar er ook

nog eens één veld is afgekeurd en als trainingsveld wordt gebruikt. Met andere woorden: het sportvoorzieningsniveau staat niet in een juiste verhouding tot het inwonertal. Vergroting van de sportvoorzieningen, in de zin van oppervlaktevergroting, is noodzakelijk.

Ten derde is de uitgavelast voor de noodzakelijke woningbouw in combinatie met de revitalisatie van de sportvoorziening van aanzienlijk niveau. Deze last moet, gelet op de huidige economische crisis, binnen de perken blijven.

Oplossingen

Ten aanzien van het eerste component van het probleem zou gesteld kunnen worden dat er een alternatief voor woningbouw is. De enige plaats waar dit zou kunnen worden gerealiseerd, is aan de westzijde van Otterlo. Deze plaats is door de provincie en de gemeente aangewezen als een zoekzone voor woningbouw. In de besluitvorming over de structuurvisie van Otterlo is echter aangegeven dat de zoekzone, gelet op het huidig economisch tijdsgewricht, op korte termijn niet ontwikkeld kan en zal worden. Wel zal de zoekzone voor de lange termijn moeten worden gereserveerd om de verwachte woningbehoefte voor de toekomst op te vangen.
De samenhang in de componenten van het probleem dat het hoofd geboden moet worden, komt echter naar voren als men bedenkt dat bij het benutten van het genoemde alternatief voor woningbouw er geen alternatief voorhanden is voor de noodzakelijke vergroting van de huidige sportvoorziening. Immers, met het wegvallen van de woningbouw zou (in theorie) de noodzakelijkheid van de verplaatsing van de sportvelden kunnen vervallen. Een probleem dat dan onopgelost blijft, is dat er nog geen ruimte is geboden voor de noodzakelijke vergroting van de huidige sportvoorziening. Daarnaast is er overigens geen enkele locatie in Otterlo die drie volwaardige sportvelden (minimaal 64 m bij 100 m, exclusief uitloop) in samenhang kan herbergen.

Vervolgens blijkt dat de financiële component samenhangt met de opgave vanuit de woningbouw en (het optimaliseren van) de huidige sportvoorziening. Door de voornoemde opgaven met elkaar te combineren, is er een grote uitgavelast ontstaan. Er is geen alternatief voorhanden om de beoogde sportvoorziening elders te realiseren in combinatie met het faciliteren van de noodzakelijke woningbouw. Dit klemt temeer, omdat er bij het uitwerken van een mogelijk alternatief dit altijd zal leiden tot onevenredig hoge uitgavelast die onaanvaardbaar is.

Conclusie

Samenvattend moet het hoofd worden geboden aan het probleem dat er op korte termijn niet kan worden voldaan aan de woningbehoefte. Tevens moet de huidige sportvoorziening worden vergroot en moeten de financiële lasten beperkt blijven. Voor de huidige invulling van het project met de daarmee samenhangende noodzakelijkheid om de verbodsbepalingen te overtreden, is geen alternatief voorhanden, omdat er geen locatie is om op korte termijn te voorzien in de geraamde woningbehoefte.

Tevens is er geen alternatieve locatie die drie volwaardige sportvelden kan herbergen. Tot slot zal elk alternatief leiden tot onevenredige hoge uitgaven wat in strijd is met de redelijkheid en billijkheid van het gemeentelijke financiële uitgavebeheer.

Groot openbaar belang

Op grond van artikel 75, lid 6, van de Flora- en faunawet kunnen ontheffingen worden verleend als er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort en er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Daarnaast mag de ontheffing slechts worden verleend op grond van de belangen die zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Onder sub e wordt het volgende belang genoemd:
'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard...'

De vraag is in hoeverre de realisatie van het sportpark Kastanjebos kan worden aangemerkt als dwingende reden van groot openbaar belang.

De dwingende redenen van groot openbaar belang van redenen van sociale of economische aard is uitgewerkt in een uitspraak van de Afdeling (zaaknummer: 200908100). Daarin is aangegeven dat het winnen van een product (olie) van fundamenteel belang kan zijn voor het bestaan van een staat. Dit geldt niet alleen voor een goede werking van de economie, maar ook voor meer sociale aspecten zoals het vergroten van de leefbaarheid en de continuering van een goed woon- en leefklimaat.

Noodzakelijkheid woningbouw

Voor de situatie in Otterlo staat vast dat de leefbaarheid onder druk staat. Doordat woningbouw om verschillende redenen tijden lang niet mogelijk was, zijn veel jongeren vertrokken uit het dorp en neemt de vergrijzing toe. Dit heeft ook effect op de voorzieningen van het dorp. Door de vergrijzing staat het voorzieningenniveau van het dorp onder druk. De afnemende recreatievraag is hier mede de oorzaak van.

De gemeente wil een goed woon- en leefklimaat voor Otterlo continueren. Daarbij is het van eminent belang dat het voorzieningenniveau op peil blijft en dat de woningmarkt in Otterlo ruimte heeft om de woningvraag van vooral starters te faciliteren. Om die redenen is het nodig om woningen te bouwen in Otterlo. De verplaatsing van de huidige sportvelden geeft de benodigde ruimte. Doordat de sportvelden worden verplaatst, komt er ruimte vrij voor woningbouw. Hierdoor krijgt de leefbaarheid van Otterlo een positieve impuls. Gelet op de hiervoor genoemde uitspraak, is het project daarom van belang voor het bestaan van de kern Otterlo. Tevens vergroot het project de leefbaarheid en de continuering van een goed woon- en leefklimaat.

Daarnaast wijst de gemeente op de uitspraak inzake de 'Haak van Leeuwarden' (nummer: 201108122). Uit die uitspraak werd duidelijk dat een project niet specifiek gericht hoeft te zijn op volksgezondheid of openbare veiligheid om dit belang ten grondslag te kunnen leggen aan de ontheffing. In de situatie van Leeuwarden werd de bereikbaarheid verbeterd, de regionale economische ontwikkeling gestimuleerd en de verstedelijkingsopgave gefaciliteerd. Deze aspecten spelen ook een rol bij het project sportpark Kastanjebos. Door het verplaatsen van de sportvelden ontstaat de mogelijkheid tot woningbouw die noodzakelijk is omdat daarmee de plaatselijke economische ontwikkeling wordt gestimuleerd. Tevens wordt de verstedelijkingsopgave van Otterlo (het bouwen van starterswoningen) gefaciliteerd.

Het voorgaande maakt duidelijk dat de noodzakelijkheid van woningbouw, die slechts gefaciliteerd kan worden door de huidige sportvelden te verplaatsen, een groot openbaar belang is.

Sportvoorziening behouden

De huidige sportvelden zijn sterk verouderd en aan vervanging toe. Sportvoorzieningen maken ook onderdeel uit van de leefbaarheid van een dorp. In het geval van Otterlo is de sportvoorziening één van de belangrijkste pijlers in de leefbaarheid van het dorp. Tevens zijn de sportvoorzieningen zo verouderd dat de huidige twee sportvelden niet meer voldoende zijn om de sportvraag te accommoderen. Om die reden is ervoor gekozen de sportvelden te verplaatsen naar de beoogde locatie aan de Hoenderloseweg. Doordat er geen alternatieve locatie kon worden gevonden voor het sportpark, is het noodzakelijk om een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet te overtreden. Gelet op het belang van de sportvoorziening voor de leefbaarheid van het dorp en de daarmee samenhangende sociale en economische cohesie is er voldoende grond om de ontheffing te verlenen.

Het voorgaande maakt duidelijk dat er een noodzakelijkheid bestaat om de sportvoorzieningen voor het dorp te behouden. Dit is een groot openbaar belang dat de overtreding van de verbodsbepalingen rechtvaardigt.

D Ontheffing nodig?

D1 Voor welke soorten heeft u ontheffing nodig?

Gezien het zorgvuldig ingepaste ontwerp en de getroffen maatregelen is onzes inziens alleen voor de soort das (*Meles meles*) ontheffing nodig.

D2 Voor welke verbodsbepalingen vraagt u ontheffing aan?

Voor de soort das gaat het om mogelijke verstoring van één of meer vaste verblijfplaatsen (bijburcht of bijburchten en vluchtpijp) en om het verloren gaan van het foerageergebied dat vanuit die verblijfplaatsen wordt benut, artikel 10 en 11.

Artikel 10
Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11
Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

D3 Welk wettelijk belang is er?

Zie onder C7.

D4 Bijlagen bij de aanvraag

Bijlage 1 Aanvraagformulier

Separaat bijgevoegd

Bijlage 2 Bijlageformulier

Bijlage 3 Inpassingsplan

Bijlage 4 Ontwerp dassentunnel

Bijlage 5 Ontwerp Eng

Bijlage 6 Werkplanning

Bijlage 7 Inzet materieel in de tijd

Bijlage 8 Geluidsonderzoek

Separaat bijgevoegd

Bijlage 9 Memo geluid

Bijlage 10 Lichtonderzoek

Bijlage 11 Memo lichtberekeningen

Bijlage 12 PlanMER

Separaat bijgevoegd

Bijlage 13 Vleermuizenrapport

Separaat bijgevoegd

Bijlage 14 Dassenrapport

Separaat bijgevoegd

Literatuur

1. Dienst Regelingen, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Soortenstandaard, Das *Meles meles*, december 2012.
2. Dirkmaat, J.J., De Das in Nederland, Uitgeverij Stubeg bv, Hoogezand 1988.
3. Limpens, H.J.G.A., P. Twisk & G. Veenbaas, Met vleermuizen overweg, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft 2004.
4. Meijer, R.G., K. R. Piening en J.H. Dwarshuis, Nederlandse vleermuizen horen je niet, of nauwelijks, in print, Assen, 2013.
5. Tauw, De bodem uitgezocht, kenmerk R001-4701517DTB-jig-V03-NL, 1 december 2010.
6. Tauw, Ecologische aspecten toegangsweg sportvelden Otterlo, kenmerk N002-4719860POJ-V01, 17 mei 2011.
7. Tauw, Natuurtoets nieuwe sportvelden te Otterlo, Rapport, kenmerk R001-4649285BJF-evp-V01-NL, 29 juni 2010 (a), Deventer.
8. Tauw, Natuurtoets toekomstig sportpark te Otterlo, kenmerk R001-4371753APB-mfv-V01-NL, 6 december 2005, Deventer.
9. Tauw, Resultaten ecologisch onderzoek en eerste effectbeoordeling nieuwe sportvelden te Otterlo, Rapport, kenmerk R001-4719860BJF-mfv-V01, d.d. 29 oktober 2010 (b), Deventer.
10. Tauw, Verkenning inrichting sportvelden Otterlo, Notitie, kenmerk N001-4649285BJF-evp-V01-NL, 26 juni 2009 Deventer.
11. www.dasenboom.nl/de%20das.html, website van Stichting Das&Boom met informatie over das.

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Ede

Contactpersoon
Mevrouw S. ten Feld

Rapport
De heer drs. R.G. Meijer
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer J. Oosterkamp
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
080.00.07.00.00

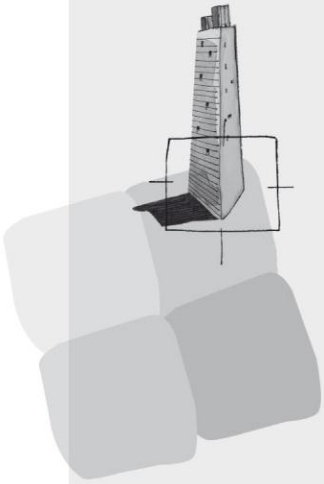

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort